

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a noua)

22 septembrie 2022*

„Trimitere preliminară – Clauze abuzive în contractele încheiate cu consumatorii – Contract de credit revolving – Caracterul abuziv al clauzei referitoare la rata dobânzii remuneratorii – Acțiune formulată de un consumator având ca obiect constatarea nulității acestui contract – Satisfacere extrajudiciară a pretențiilor acestui consumator – Cheltuieli efectuate, care trebuie suportate de consumatorul menționat – Principiul efectivității – Reglementare națională care poate descuraja același consumator să își exercite drepturile conferite de Directiva 93/13/CEE”

În cauza C-215/21,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Juzgado de Primera Instancia n° 2 de Las Palmas de Gran Canaria (Tribunalul de Primă Instanță nr. 2 din Las Palmas de Gran Canaria, Spania), prin decizia din 12 martie 2021, primită de Curte la 6 aprilie 2021, în procedura

Zulima

împotriva

Servicios Prescriptor y Medios de Pagos EFC SAU,

CURTEA (Camera a noua),

compusă din domnul S. Rodin (raportor), președinte de cameră, domnul J.-C. Bonichot și doamna L. S. Rossi, judecători,

avocat general: domnul A. M. Collins,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Zulima, de F. M. Montesdeoca Santana, procurador, și Y. Pulido González, abogada;
- pentru guvernul spaniol, de J. Rodríguez de la Rúa Puig, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de J. Baquero Cruz și N. Ruiz García, în calitate de agenți,

* Limba de procedură: spaniola.

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 6 alineatul (1) și a articolului 7 alineatul (1) din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (JO 1993, L 95, p. 29, Ediție specială, 15/vol. 2, p. 273).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Zulima, pe de o parte, și Servicios Prescriptor y Medios de Pagos EFC SAU, organism de credit denumit anterior „Evofinance EFC SAU”, pe de altă parte, în legătură cu cheltuielile de judecată efectuate în cadrul unei proceduri inițiate de reclamanta din litigiul principal prin care urmărește constatarea nulității unui contract de credit de consum revolving ca urmare, printre altele, a caracterului abuziv al uneia dintre clauzele acestuia.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Articolul 6 alineatul (1) din Directiva 93/13 prevede:
„Statele membre stabilesc că clauzele abuzive utilizate într-un contract încheiat cu un consumator de către un vânzător sau un furnizor, în conformitate cu legislația internă, nu creează obligații pentru consumator, iar contractul continuă să angajeze părțile prin aceste clauze [a se citi «potrivit dispozițiilor sale»], în cazul în care poate continua să existe fără clauzele abuzive.”
- 4 Articolul 7 alineatele (1) și (2) din această directivă prevede:
„(1) Statele membre se asigură că, în interesul consumatorilor și al concurenților [profesioniști], există mijloace adecvate și eficiente pentru a preveni utilizarea în continuare a clauzelor abuzive în contractele încheiate cu consumatorii de către vânzători sau furnizori [a se citi «profesioniști»].

(2) Mijloacele menționate la alineatul (1) cuprind dispozițiile în conformitate cu care persoanele sau organizațiile care au, în temeiul legislației interne, un interes legitim în protecția consumatorilor pot introduce o acțiune în justiție sau în fața organismelor administrative competente, în conformitate cu legislația internă în cauză, pentru a obține o decizie care să stabilească dacă clauzele contractuale elaborate pentru a fi utilizate în general sunt abuzive, astfel încât să poată aplica mijloace adecvate și eficiente pentru a preveni utilizarea acestor clauze în continuare.”

Dreptul spaniol

5 Articolul 1303 din Código Civil (Codul civil) prevede:

„Odată constatată nulitatea unei obligații, părțile contractante trebuie să își restituie reciproc bunurile care au făcut obiectul contractului, fructele acestora și prețul însoțit de dobânzi, sub rezerva dispozițiilor articolelor următoare.”

6 Articolul 22 din Ley 1/2000, de Enjuiciamiento Civil (Legea 1/2000 privind Codul de procedură civilă) din 7 ianuarie 2000 (BOE nr. 7 din 8 ianuarie 2000, p. 575), în versiunea aplicabilă litigiului principal (denumită în continuare „LEC”), intitulat „Încetarea procedurii ca urmare a satisfacerii extrajudiciare a pretențiilor sau a rămânerii fără obiect a acțiunii. Cazul special al întoarcerii evacuării”, prevede:

„1. În cazul în care, ca urmare a unor circumstanțe ulterioare formulării acțiunii și cererii reconvenționale, nu mai există un interes legitim pentru obținerea protecției jurisdicționale solicitate deoarece pretențiile reclamantului și, dacă este cazul, ale pârâtului care a depus cererea reconvențională au fost satisfăcute în afara procedurii sau pentru orice alt motiv, părțile sunt informate cu privire la acest aspect și, cu acordul lor, Letrado de la Administración de Justicia (grefierul) dispune încetarea procedurii, fără ca vreuna dintre părți să fie obligată la plata cheltuielilor de judecată.

2. În cazul în care una dintre părți susține că un asemenea interes legitim subzistă, negând în mod motivat satisfacerea extrajudiciară a pretențiilor sale sau invocând alte argumente, grefierul convoacă părțile, în termen de zece zile, să compare în fața instanței, care se va pronunța doar cu privire la această chestiune.

La finalul acestei înfățișări, instanța hotărăște prin ordonanță, în următoarele zece zile, dacă se impune sau nu continuarea procedurii, obligând partea care cade în pretenții la plata cheltuielilor de judecată.

3. Ordonanța prin care se dispune continuarea procedurii nu este supusă căilor de atac. Ordonanța prin care se dispune încetarea procedurii poate fi atacată cu apel.”

7 Articolul 394 alineatul 1 din LEC prevede:

„1. În procedurile declarative, cheltuielile de judecată stabilite în primă instanță sunt suportate de partea care a căzut în pretenții, cu excepția cazului în care instanța apreciază, și justifică această constatare, că, în cauza respectivă, existau îndoieli serioase privind situația de fapt sau de drept.

Pentru a aprecia, în vederea obligării la plata cheltuielilor de judecată, dacă cauza ridică îndoieli serioase privind situația de drept, trebuie să se ia în considerare jurisprudența consacrată în cauze similare.”

8 Articolul 395 alineatele 1 și 2 din LEC prevede:

„1. În cazul în care achiesează la cerere înainte de a formula întâmpinare, pârâtul nu va fi obligat la plata cheltuielilor de judecată, cu excepția situației în care instanța, în urma unei motivări corespunzătoare, constată reaua-credință a pârâtului.

Se consideră că, în orice caz, există rea-credință atunci când, înainte de introducerea unei acțiuni în justiție, pârâtului i s-a notificat o punere în întârziere în vederea plății motivată și însoțită de documente justificative sau atunci când s-a inițiat o procedură de mediere ori pârâtului i s-a adresat o cerere de conciliere.

2. În cazul în care achiesarea intervine după formularea întâmpinării, se aplică alineatul 1 al articolului anterior.”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

- 9 La 21 septembrie 2016, părțile din litigiul principal au încheiat un contract de credit de consum revolving. În luna martie 2020, reclamanta din litigiul principal a pus în întârziere pârâta din litigiul principal cu privire la rezilierea contractului de credit și la restituirea sumelor pe care aceasta din urmă le încasase în mod nejustificat, considerând că dobânzile aferente contractului de credit menționat aveau caracter cămătăresc. Pârâta din litigiul principal a refuzat să dea curs acestei puneri în întârziere.
- 10 De asemenea, reclamanta din litigiul principal a sesizat instanța de trimitere cu o acțiune având ca obiect constatarea nulității aceluiși contract de credit. Cu titlu principal, ea se prevala de caracterul cămătăresc, în sensul reglementării naționale, al ratei dobânzii prevăzute de acesta și solicita restituirea sumelor plătite care depășeau capitalul împrumutat prin aplicarea acestei rate a dobânzii. Cu titlu subsidiar, ea se prevala de caracterul abuziv, în sensul Directivei 93/13, al clauzei privind rata dobânzii remuneratorii, ca urmare a lipsei de transparență.
- 11 Instanța de trimitere a declarat acțiunea admisibilă. În termenul acordat pârâtei din litigiul principal pentru a-și formula observațiile cu privire la acțiunea menționată, aceasta din urmă a solicitat radierea cauzei, susținând că reclamanta din litigiul principal a obținut satisfacerea pe cale extrajudiciară a pretențiilor sale, că a reziliat contractul de credit revolving în discuție, precizând că reclamanta din litigiul principal nu mai putea efectua nicio operațiune cu cardul de credit corespunzător, și că a anulat soldul datorat cu titlu de dobânzi și comisioane. Pârâta din litigiul principal a solicitat totodată să nu fie obligată la plata cheltuielilor de judecată. Astfel, în temeiul articolului 22 alineatul 1 din LEC, în cazul în care pretențiile reclamantei sunt satisfăcute în afara procedurii, aceasta din urmă este în principiu închisă fără a se dispune obligarea vreuneia dintre părți la plata cheltuielilor de judecată.
- 12 Prin măsura de organizare a procedurii din 11 septembrie 2020, instanța de trimitere a comunicat reclamantei din litigiul principal cererea de radiere prezentată de pârâta din litigiul principal și întemeiată pe dispariția interesului legitim al acestei reclamante de a obține o protecție jurisdicțională efectivă.
- 13 Reclamanta din litigiul principal a susținut că această cerere de radiere era nefondată, întrucât pârâta din litigiul principal nu a satisfăcut, în opinia sa, toate pretențiile din cererea formulată, mai precis declararea nulității contractului de credit de consum revolving în discuție ca urmare a caracterului său cămătăresc și plata cheltuielilor de judecată. În plus, reclamanta din litigiul principal a subliniat că, înainte de a introduce o acțiune la instanța de trimitere, pusese în întârziere, fără succes, pârâta din litigiul principal cu privire la rezilierea contractului de credit și la restituirea sumelor plătite cu titlu de dobânzi.

- 14 Având în vedere un astfel de dezacord între părțile din litigiul principal, acestea au fost invitate să compare în fața instanței de trimitere, în temeiul articolului 22 alineatul 2 primul paragraf din LEC. După ascultarea observațiilor acestor părți și după examinarea probelor prezentate de ele, instanța menționată a constatat că pretențiile reclamantei din litigiul principal fuseseră satisfăcute în afara procedurii, întrucât pârâta din litigiul principal reziliase contractul de credit de consum revolving și restituise sumele plătite în mod nejustificat. În plus, ea a constatat, pe de o parte, că, înainte de introducerea acțiunii cu care este sesizată, reclamanta din litigiul principal pusese în întârziere în repetate rânduri pârâta din litigiul principal prin fax trimis de la un oficiu poștal, ale cărei dată și conținut sunt autentice (burofax), pentru a obține rezilierea acestui contract de credit și restituirea sumelor pe care i le plătitise în mod nejustificat, precum și, pe de altă parte, că pârâta din litigiul principal refuzase să dea curs cererii.
- 15 Din moment ce pretențiile reclamantei din litigiul principal au fost satisfăcute în afara procedurii, instanța de trimitere arată că, în temeiul reglementării naționale în cauză, nu este autorizată să oblige niciuna dintre părți la plata cheltuielilor de judecată. În plus, aceasta arată că nu este autorizată nici să țină seama de existența unor puneri în întârziere anterioare introducerii acțiunii care a generat litigiul principal pentru a aprecia eventuala rea-credință a pârâtei din litigiul principal și pentru a o obliga pe aceasta din urmă la plata cheltuielilor de judecată efectuate de reclamanta din litigiul principal. În acest context, având în vedere că reclamanta din litigiul principal are calitatea de „consumator”, în sensul Directivei 93/13, și că, în cadrul litigiului principal, această parte urmărește să valorifice drepturi conferite de directivă, instanța de trimitere are îndoieli cu privire la conformitatea reglementării naționale menționate cu directiva.
- 16 În aceste condiții, Juzgado de Primera Instancia n° 2 de Las Palmas de Gran Canaria (Tribunalul de Primă Instanță nr. 2 din Las Palmas de Gran Canaria, Spania) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„În cadrul acțiunilor formulate de consumatori împotriva clauzelor abuzive în temeiul [Directivei 93/13] și în cazul satisfacerii extrajudiciare a pretențiilor, articolul 22 [din LEC] prevede că consumatorii trebuie să suporte cheltuielile de judecată fără să se ia în considerare comportamentul anterior al profesionistului care nu a dat curs punerilor în întârziere. Această reglementare procedurală spaniolă constituie un obstacol semnificativ care poate descuraja consumatorii să exercite dreptul la un control jurisdicțional efectiv cu privire la caracterul potențial abuziv al clauzei contractuale, contrar principiului efectivității și articolului 6 alineatul (1) și articolului 7 alineatul (1) din Directiva 93/13?”

Cu privire la competența Curții

- 17 Cu titlu introductiv, reclamanta din litigiul principal și guvernul spaniol invocă necompetența Curții de a examina întrebarea adresată, întrucât situația juridică aflată la originea litigiului principal nu ar intra în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii.
- 18 Potrivit unei jurisprudențe constante, Curtea are sarcina să analizeze condițiile în care este sesizată de instanța națională în scopul de a-și verifica propria competență (Hotărârea din 15 iulie 2021, *The Department for Communities in Northern Ireland*, C-709/20, EU:C:2021:602, punctul 45 și jurisprudența citată).

- 19 În această privință, din articolul 19 alineatul (3) litera (b) TUE și din articolul 267 primul paragraf TFUE rezultă că Curtea este competentă să se pronunțe cu titlu preliminar cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau cu privire la validitatea actelor adoptate de instituțiile Uniunii. Al doilea paragraf al articolului 267 TFUE precizează în esență că, în cazul în care o chestiune care poate face obiectul unei trimiteri preliminare se invocă într-o cauză pendinte în fața unei instanțe dintr-un stat membru, această instanță poate, în cazul în care apreciază că o decizie în această privință îi este necesară pentru a pronunța o hotărâre, să ceară Curții să se pronunțe cu privire la această chestiune (Hotărârea din 15 iulie 2021, *The Department for Communities in Northern Ireland, C-709/20, EU:C:2021:602, punctul 46*).
- 20 Este adevărat că, în speță, regimul de repartizare a cheltuielilor de judecată în discuție este aplicabil procedurilor inițiate în fața instanțelor spaniole și, prin urmare, intră, în principiu, sub incidența dreptului procedural spaniol.
- 21 Cu toate acestea, din cererea de decizie preliminară reiese că obiectul litigiului principal se înscrie într-un domeniu guvernat de dreptul Uniunii. Astfel, litigiul privește caracterul abuziv, în sensul Directivei 93/13, al mai multor clauze ale unui contract încheiat între un profesionist și un consumator și, prin intermediul întrebării adresate, instanța de trimitere sesizează Curtea în esență cu privire la aspectul dacă articolul 6 alineatul (1) și articolul 7 alineatul (1) din această directivă trebuie interpretate în sensul că se opun unei dispoziții de drept procedural național ce reglementează repartizarea cheltuielilor de judecată, și anume articolul 22 din LEC. În special, instanța de trimitere solicită Curții să examineze dacă o asemenea dispoziție a dreptului național poate constitui un obstacol substanțial ce poate descuraja consumatorii să își exercite drepturile prin încălcarea dispozițiilor dreptului Uniunii, în lumina principiului efectivității. Exercițarea drepturilor consumatorilor, întemeiate pe Directiva 93/13, depinde de dreptul procedural al statelor membre. Prin urmare, dreptul procedural național în cauză poate avea o influență crucială asupra efectivității dreptului Uniunii.
- 22 Astfel, chemată fiind să examineze conținutul procedurilor de somație de plată, Curtea a statuat în mai multe rânduri că costurile pe care le implică o acțiune în justiție pot descuraja consumatorii să formuleze opoziția cerută de acest tip de proceduri (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 iunie 2012, *Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, punctul 54, Hotărârea din 18 februarie 2016, *Finanmadrid EFC, C-49/14, EU:C:2016:98, punctul 52, și Hotărârea din 13 septembrie 2018, *Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, punctul 69**).*
- 23 Or, deși punerea în aplicare a regimurilor de repartizare a cheltuielilor de judecată ține de ordinea juridică internă a statelor membre în temeiul principiului autonomiei procedurale a acestora din urmă, modalitățile acestei puneri în aplicare trebuie totuși să îndeplinească o dublă condiție. Astfel, ele nu trebuie să fie mai puțin favorabile decât cele aplicabile situațiilor similare supuse dreptului intern (principiul echivalenței) și nici nu trebuie să facă imposibilă în practică sau excesiv de dificilă exercitarea drepturilor conferite consumatorilor de dreptul Uniunii (principiul efectivității) (a se vedea în acest sens și prin analogie Hotărârea din 17 iulie 2014, *Sánchez Morcillo și Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, punctul 31*).
- 24 În aceste condiții, Curtea este competentă să se pronunțe cu privire la cererea de decizie preliminară.

Cu privire la admisibilitatea întrebării preliminare

- 25 Reclamanta din litigiul principal și guvernul spaniol propun Curții să declare inadmisibilă întrebarea adresată, întrucât această întrebare ar fi fost deja soluționată în jurisprudența instanțelor naționale. Această jurisprudență ar admite aplicarea unui „criteriu de corecție” ce ar permite să se ia în considerare eventuala rea-credință a profesionistului-pârât în proces și, în această ipoteză, să se dispună obligarea acestuia din urmă la plata cheltuielilor de judecată, chiar și în cazul satisfacerii extrajudiciare a pretențiilor reclamantului.
- 26 În această privință, trebuie amintit că, în temeiul unei jurisprudențe constante, în cadrul procedurii prevăzute la articolul 267 TFUE, întemeiată pe o separare clară a funcțiilor între instanțele naționale și Curte, numai instanța națională este competentă să constate și să aprecieze situația de fapt din litigiul principal, precum și să interpreteze și să aplice dreptul național. De asemenea, este numai de competența instanței naționale sesizate cu soluționarea acestui litigiu și care trebuie să își asume răspunderea pentru hotărârea judecătorească ce urmează a fi pronunțată să aprecieze, luând în considerare particularitățile cauzei, atât necesitatea, cât și relevanța întrebărilor pe care le adresează Curții. În consecință, întrucât întrebările adresate au ca obiect interpretarea dreptului Uniunii, Curtea este, în principiu, obligată să se pronunțe (Hotărârea din 14 iunie 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, punctul 76 și jurisprudența citată).
- 27 În acest sens, respingerea de către Curte a unei cereri de decizie preliminară formulate de o instanță națională este posibilă numai atunci când este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, atunci când problema este de natură ipotetică sau atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care i-au fost adresate (Hotărârea din 14 iunie 2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, punctul 77 și jurisprudența citată).
- 28 În mod evident, nu aceasta este situația în speță.
- 29 Astfel, trebuie să se constate în acest sens că cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 6 alineatul (1) și a articolului 7 alineatul (1) din Directiva 93/13 și urmărește să permită instanței de trimitere să se pronunțe cu privire la compatibilitatea articolului 22 din LEC, după cum a fost interpretat de instanțele naționale, cu aceste dispoziții din directiva menționată.
- 30 În plus, reiese din dosarul de care dispune Curtea că în temeiul articolului 22 din LEC, reclamanta din litigiul principal, care este un consumator vizat de Directiva 93/13, riscă să fie obligată să suporte cheltuielile de judecată aferente acțiunii pe care a formulat-o împotriva clauzelor abuzive ale contractului de credit revolving în discuție, deși a obținut satisfacție pe fond pe cale extrajudiciară de la instituția de credit în cauză.
- 31 Având în vedere considerațiile care precedă, este necesar să se considere că întrebarea adresată este admisibilă.

Cu privire la fond

- 32 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 6 alineatul (1) și articolul 7 alineatul (1) din Directiva 93/13, citite în lumina principiului efectivității, trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări naționale precum articolul 22 din LEC, în temeiul căreia, în cadrul unei proceduri jurisdicționale referitoare la constatarea caracterului abuziv al unei clauze dintr-un contract încheiat între un profesionist și un consumator, în cazul satisfacerii pe cale extrajudiciară a pretențiilor sale, acest consumator trebuie să suporte propriile cheltuieli de judecată aferente procedurii jurisdicționale pe care a fost constrâns să o inițieze pentru a-și valorifica drepturile care îi sunt conferite de Directiva 93/13, fără a se ține seama de comportamentul anterior al profesionistului în cauză, care nu a dat curs punerilor în întârziere care i-au fost adresate anterior de consumatorul menționat.
- 33 Conform unei jurisprudențe constante, în lipsa unei reglementări specifice a Uniunii în materie, modalitățile de punere în aplicare a protecției consumatorilor, prevăzută de Directiva 93/13, țin de ordinea juridică internă a statelor membre, în temeiul principiului autonomiei lor procedurale. Totuși, aceste modalități nu trebuie să fie mai puțin favorabile decât cele aplicabile unor situații similare de natură internă (principiul echivalenței) și nici să fie reglementate astfel încât să facă practic imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea drepturilor conferite de ordinea juridică a Uniunii (principiul efectivității) (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 iulie 2020, *Caixabank și Banco Bilbao Vizcaya Argentaria*, C-224/19 și C-259/19, EU:C:2020:578, punctul 83, precum și Hotărârea din 10 iunie 2021, *BNP Paribas Personal Finance*, C-776/19-C-782/19, EU:C:2021:470, punctul 27 și jurisprudența citată).
- 34 În această privință, reiese din jurisprudența Curții că repartizarea cheltuielilor de judecată aferente unei proceduri jurisdicționale în fața instanțelor naționale ține de autonomia procedurală a statelor membre, sub rezerva respectării principiilor echivalenței și efectivității (Hotărârea din 16 iulie 2020, *Caixabank și Banco Bilbao Vizcaya Argentaria*, C-224/19 și C-259/19, EU:C:2020:578, punctul 95).
- 35 În ceea ce privește principiul efectivității, singurul vizat de prezenta cauză, trebuie arătat că fiecare caz în care se ridică problema dacă o prevedere procedurală internă face imposibilă sau excesiv de dificilă aplicarea dreptului Uniunii trebuie analizat ținând cont de locul pe care respectiva prevedere îl ocupă în cadrul procedurii în ansamblul său, de modul în care se derulează aceasta și de particularitățile sale în fața diverselor instanțe naționale. Din această perspectivă, trebuie să se ia în considerare, dacă este cazul, principiile care stau la baza sistemului jurisdicțional național, precum protecția dreptului la apărare, principiul securității juridice și buna desfășurare a procedurii (a se vedea în special Hotărârea din 10 iunie 2021, *BNP Paribas Personal Finance*, C-776/19-C-782/19, EU:C:2021:470, punctul 28 și jurisprudența citată).
- 36 În plus, Curtea a precizat că obligația statelor membre de a asigura efectivitatea drepturilor conferite justițiabililor de dreptul Uniunii implică, în special pentru drepturile care decurg din Directiva 93/13, o cerință de protecție jurisdicțională efectivă, consacrată și la articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, care se aplică printre altele în ceea ce privește definirea modalităților procedurale referitoare la acțiunile în justiție întemeiate pe asemenea drepturi (Hotărârea din 10 iunie 2021, *BNP Paribas Personal Finance*, C-776/19-C-782/19, EU:C:2021:470, punctul 29 și jurisprudența citată).

- 37 Directiva 93/13 îi acordă consumatorului dreptul de a se adresa unei instanțe pentru a constata caracterul abuziv al unei clauze contractuale și pentru a înlătura aplicarea acesteia. În această privință, Curtea a statuat că a face să depindă repartizarea cheltuielilor aferente unei asemenea proceduri doar de sumele plătite în mod nejustificat și a căror restituire se dispune este de natură să descurajeze consumatorul să exercite acest drept, având în vedere cheltuielile pe care o acțiune în justiție le-ar determina (a se vedea Hotărârea din 16 iulie 2020, Caixabank și Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 și C-259/19, EU:C:2020:578, punctul 98, precum și jurisprudența citată).
- 38 În aceste condiții, Curtea a declarat că articolul 6 alineatul (1) și articolul 7 alineatul (1) din Directiva 93/13, precum și principiul efectivității trebuie interpretate în sensul că se opun unui regim care permite ca o parte din cheltuielile de procedură să fie suportate de consumator în funcție de nivelul sumelor plătite în mod nejustificat care îi sunt restituite în urma constatării nulității unei clauze contractuale din cauza caracterului său abuziv, dat fiind că un astfel de regim creează un obstacol substanțial de natură să descurajeze consumatorii să exercite dreptul la un control jurisdicțional efectiv al caracterului potențial abuziv al unor clauze contractuale precum cel conferit de Directiva 93/13 (Hotărârea din 16 iulie 2020, Caixabank și Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 și C-259/19, EU:C:2020:578, punctul 99).
- 39 În speță, instanța de trimitere arată că, în temeiul articolului 22 din LEC, nu poate obliga pârâta din litigiul principal la plata cheltuielilor de judecată din moment ce pretențiile reclamantei din litigiul principal fuseseră satisfăcute în afara procedurii jurisdicționale pendinte în fața sa. Potrivit acestei instanțe, situația este aceeași și atunci când se dovedește că pârâta din litigiul principal era de rea-credință și că, din acest motiv, reclamanta din litigiul principal a fost constrânsă să își valorifice drepturile prin intermediul unei acțiuni în justiție, din moment ce articolul 22 din LEC nu permite instanței sesizate să țină seama de asemenea circumstanțe pentru a deroga de la norma de repartizare a cheltuielilor de judecată pe care o prevede.
- 40 În această privință, este necesar să se arate că, în cadrul procedurilor tipice inițiate în temeiul articolului 6 alineatul (1) și al articolului 7 alineatul (1) din Directiva 93/13, consumatorul este reclamant, pârât fiind profesionistul, ceea ce implică faptul că, dacă acesta din urmă decide să satisfacă cererile consumatorului în afara procedurii jurisdicționale, acest consumator trebuie, în temeiul reglementării spaniole descrise la punctul precedent, să suporte întotdeauna costurile acestei proceduri, iar aceasta chiar și în ipoteza în care acest profesionist este de rea-credință.
- 41 Trebuie să se constate că o asemenea reglementare, care impune ca un astfel de risc să fie suportat de consumatorul menționat, creează un obstacol substanțial care îl poate descuraja pe acesta să își exercite dreptul la un control jurisdicțional efectiv al caracterului potențial abuziv al clauzelor contractuale care figurează în contractul în cauză și, în definitiv, implică încălcarea principiului efectivității.
- 42 În observațiile prezentate în fața Curții, guvernul spaniol susține însă că articolul 22 din LEC se poate interpreta de o manieră conformă cu cerințele care decurg din acest principiu. Astfel, acest articol ar putea fi interpretat în sensul că revine instanței naționale sarcina de a ține seama de eventuala rea-credință a profesionistului vizat și, dacă este cazul, de a-l obliga la plata cheltuielilor de judecată aferente procedurii jurisdicționale.

- 43 Este necesar să se considere că o atare interpretare a dreptului național este compatibilă cu principiul efectivității, întrucât nu permite să descurajeze consumatorii să își exercite drepturile care le sunt conferite de Directiva 93/13. Revine instanței de trimitere sarcina de a verifica dacă este posibilă o asemenea interpretare conformă cu dreptul Uniunii.
- 44 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, articolul 6 alineatul (1) și articolul 7 alineatul (1) din Directiva 93/13, citite în lumina principiului efectivității, trebuie interpretate în sensul că nu se opun unei reglementări naționale în temeiul căreia, în cadrul unei proceduri jurisdicționale privind constatarea caracterului abuziv al unei clauze dintr-un contract încheiat între un profesionist și un consumator, în cazul satisfacerii pe cale extrajudiciară a pretențiilor sale, consumatorul respectiv trebuie să suporte propriile cheltuieli de judecată, cu condiția ca instanța sesizată să țină imperativ seama de eventuala rea-credință a profesionistului în cauză și, dacă este cazul, să îl oblige pe acesta din urmă la plata cheltuielilor de judecată aferente procedurii jurisdicționale pe care acest consumator a fost constrâns să o inițieze pentru a-și valorifica drepturile care îi sunt conferite de Directiva 93/13.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 45 Întrucât, în raport cu părțile din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a noua) declară:

Articolul 6 alineatul (1) și articolul 7 alineatul (1) din Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, citite în lumina principiului efectivității,

trebuie interpretate în sensul că

nu se opun unei reglementări naționale în temeiul căreia, în cadrul unei proceduri jurisdicționale privind constatarea caracterului abuziv al unei clauze dintr-un contract încheiat între un profesionist și un consumator, în cazul satisfacerii pe cale extrajudiciară a pretențiilor sale, consumatorul respectiv trebuie să suporte propriile cheltuieli de judecată, cu condiția ca instanța sesizată să țină imperativ seama de eventuala rea-credință a profesionistului în cauză și, dacă este cazul, să îl oblige pe acesta din urmă la plata cheltuielilor de judecată aferente procedurii jurisdicționale pe care acest consumator a fost constrâns să o inițieze pentru a-și valorifica drepturile care îi sunt conferite de Directiva 93/13.

Semnături